

- ה. לאחר ההגעה מיד יש לשטוף את הכלים במים צוננים. ואם לא שטף אינו מעכב בדיעבד.
ו. אין להכשיר ע"י קיטוריא.

החומר
המפורסם

החומר
המפורסם

איסורי חמץ

- א. תרופות שאינן מופיעות ברשימת התרופות המותרות לפסח ויש צורך גדול בלקיחתם מותר לקחתם. וראוי לערב במשהו כדי שיהיה ודאי ששים^א.
ב. יש בלוני גז לסודה שהגז (C.O.2) נעשה מתסיסת שמרים של בירה ויש להמנע בפסח משימוש בגז זה ויש להשתמש רק בגז שנעשה באופן שאין בו שום חשש חמץ^ב.
ג. פרחי נוי מיובשים הנעשים כיום, יש מהם שיש בהם גרעינים מחמשת מיני דגן, ויש למוכרם לנכרי.
ד. כריות כוסמת העשויות מסובין של ה' מיני דגן שעוברים בייצורם שטיפה במים, ראוי שלא להשתמש בהם בפסח^ג.

החומר
המפורסם

החומר
המפורסם

החומר
המפורסם

- י. סימן תנ"ב ס"ז. ומ"ב ס"ק ל"ד דדיעבד אין לחוש דהא אין מגעילין אלא קודם זמן איסור חמץ, או שהוא אינו בן יומו או שיש במים ששים כנגדו ע"כ.
יא. שו"ת מהרש"ם ח"א סי' צ"ב, ושבת הלוי ח"ו סי' נ"ו ה'. ובדעת סי' תנ"א היקל רק לגבי י"נ שנאסר ע"י כבוס בלבד. ושמעתי ממרן שליט"א דאף היכא שצריך רק עירוי אין לסמוך ע"ז.
א. שמעתי ממרן שליט"א. שבמקום צורך גדול יש להסתמך על דעת שאלתות ור"ת שחמץ מתבטל בששים ולרוב גם בכדור עצמו יש ששים וכדאי לערב במשהו שיהיה ודאי ששים. ולרוב הרפואות נפסלו מאכילת כלב, ומעיקר הדין אין אחשביה על אכילה לשם רפואה. ועיין בחזו"א (או"ח סי' קט"ז אות ח' ד"ה טבלאות) ומבית לוי (ח"א וספר פסח) במאמר הגר"ח הלוי ואזנר שליט"א. וכ"כ להלכה בשד"ח.
ב. שמעתי ממרן שליט"א. [ועיין בשו"ת חשב האפוד ח"ב סי' ע"ד, ובפ"ת סי' קי"ד סק"ה].
ג. שמעתי ממרן שליט"א.

החומר המצוי

חמץ בפסח

- ה. מי שמצא חמץ שנמכר לגוי בחוה"מ בביתו, אם יכול לעשות לו מחיצה בגובה י' טפחים במקום שנמצא יעשה כן. ואם א"א לעשות כן, יכול להגביהו ולהכניסו למקום שנמכר לגוי, ויזהר שלא ליגע בחמץ עצמו.³¹
- ו. מי שמכר חמצו המונח במקרה לגוי והוא עצמו אינו משתמש במקרה זה (כגון חנות ומפעל), ונתקלקל המקרה בפסח אין להקל לתקנו בחוה"מ.³²

החומר המצוי

חששות חמץ

- ז. פועלים שמו חתיכות לחם בצינורות כמה חדשים לפני פסח, והמים עוברים דרך הצינור לבית וחלקם מגיעים לדוד, מותר להשתמש במים שבצינורות בפסח. וכדאי להעביר בצינורות חומר שבדאי פוגם את החמץ, וא"צ להחמיר בזה.³³

החומר המצוי

החומר המצוי

- ד. שבט הלוי ח"ו סי' נ"ג וח"ט סי' קט"ז וסי' ש"ח ב'. וכ' לצדד דמותר ג"כ לשורפו כיון שאין לגוי נזק בשריפתו, ע"ש.³⁴
- ה. אף שיש לבעה"ב דריסת רגל ויכול להכניס שם מאכלים שלו, מ"מ יש לחשוש דנחשב לרצח בקיומו של החמץ. וקשה לסמוך על הערמה, שמתקנו כדי להכניס שם דברים שלו.
- ו. עי' בשבט הלוי ח"ז סי' נ"ד, ותו"ד להקל - בצירוף כמה וכמה צדדי היתר: (א) שקרוב הדבר שיצא לגמרי, או שנמס ובטל בלח בלח קודם הפסח דאינו חוזר וניעור. (ב) א"צ לחשוש שמא נכנס באיזה סדק דספק על לא חיישינן (פסחים י' ע"א ועוד) וגם אם נכנס בסדק שמא נימס. (ג) י"א דפת במים צוננין נחשב נטל"פ כמו חיטין במים צוננין. (ה) בחמץ שנתערב בצונן בצורך גדול יש מקילים עי' סי' תס"ז סי"ב ועוד. (ו) כיון דהוה ספק משהו והמג"א (סי' תס"ז סקי"ב) מיקל בזה, אף שרע"א חשש בזה וכן בשו"ת בית יצחק או"ח סי' ס"ו דחשיב דשיל"מ, מ"מ בספק רחוק אין להוכחה להחמיר גם להמחמירים. (ז) בספר יהושע בפו"כ סי' תקנ"ו כ' דמותר לשתות מנהרות ואגמים אף שיש שם ודאי חמץ די"ל שאם א"א לבוא בשום אופן לנתינת טעם מחמת ריבוי המים לא גזרו בזה חז"ל משום משהו. וכ"כ בשד"ח (חומ"צ סי' ד' ס"ק ט"ו) מהיד יהודה בהשמטות ולפ"ז לאו דוקא נהרות אלא כל מקום שיש תמיד ריבוי מים.

- ח. גלוקזה וחומצות לימון שנעשה בייצור מחיטים שנלתתו מעט במים אין להתיר להשתמש בהם בפסח.¹
- ט. בניהון שמרים העשויים מחיידקים שמופרים זה אחר זה כמה פעמים ויש חשש שהראשון היה מתבואה, עיין בהערה.²
- י. שימוש בפסח בפטריות שגדלות ע"ג מצע תערובת של זבל שעליו שמים חיטים מבושלים, ותא הפטריות צומח ע"ז כקורי עכביש (קרוי בלשונם ספאן) עד שכל הדגן מתכסה בו ומראהו לבן, והקורים מתחברים זע"ז עד שנעשים לפטריות, מן הדין נראה דמותר דכיון שנעשה לפני פסח אין כאן ממשו של איסור, ואין לאסור גידולי חמץ כה"ג, וגם שע"י הגידול נהפך הכל להיתר. וגם נראה שאותם קורי עכביש נפסלו מאכילת כלב. אם לא למנוע לכתחלה שמפני זהירות והרחקה בעלמא. וביותר יש להקל אם יש ספק אם היה הגידול ע"י חטים או ע"י מצע אחר.³

¹אוצר החכמה

²אוצר החכמה

- וגם יסננו וכמ"ש בברכ"י (סי' תמ"ז אות ט) לסמוך על סינון כשנפל לחם לבור. ואף שהמהרש"ם (ח"ז סי' ד') כ' דהברכ"י מתיר רק בנפל לפני פסח, מ"מ הוא סניף גדול להקל בניהו"ד. וכן כדאי לעשות שטיפה בדברים הפוגמים בודאי במשך הילוך המים דכל הצינורות, ואחר כל הנ"ל איני רואה מקום להחמיר, עכת"ד.
- ז. עיין בשבט הלוי ח"ד סי' מ"ז, בגלוקזה שנעשית ע"י שהחטים במים שלשים שניות ומיד נטחנים אין להשתמש בה לפסח אח"כ את הסובין, דלתיתה כזו ג"כ אסרו הגאונים. (עי' סי' תנ"ג). ומה שאח"כ מוסיפים תחמוצת גפרית, אף אם נימא דנפסל מאכילת כלב, אמנם אולי הוא בגדר נסרס ואח"כ נתחמץ דאסור באכילה (סי' תמ"ב ס"ב וס"ד) ובפרט לאחר שמוציאים את הגפרית שחוזר להיות ראוי לאכילה, ומצד שנהפך לצורה אחרת כרבינו יונה ג"כ לא ברור שאם החמץ נחשב נשתנה. ומה שאח"כ עושים מזה חומצת לימון, אף שנתהפך לגמרי ע"י החומצה, מ"מ אין להתיר להשתמש בדבר שנעשה מקמח ומים. ולעשות כן מקמח תפוז"א אלא שא"א להכשיר היטיב את המפעל המייצר את הגלוקזה הנ"ל, ולעשות לפני פסח, הדבר מוטל על גופי הכשרות לבדוק זאת.
- ח. בשבט הלוי ח"ה סי' נ"ו דן בזה מכמה צדדים. הן אם מותר כאשר נעשה ד' וה' פעמים, עי' מג"א תמ"ה סק"ט, ולגבי חלב עכ"ם ביו"ד סי' קט"ו ס"ג ובדגמ"ר שם. וכן מדין זה וזה גורם, ומהא דרבינו יונה דנהפך האיסור להיתר, וע"כ כשא"א לברר, ויודע שפעמים רבות נעשה מירקות וכדו' אין למחות ביד המקילים.
- ט. שבט הלוי ח"ח סי' קי"ד.

שאלות והנהגות באפית מצות

א. יש להזהר שהמצות יהיו אפיות היטיב, שלא יהיה חשש שמא אינו אפוי מצד אחד כראוי.

ב. שק קמח למצות שנפל עליו קודם הפסח כמה טיפות מים אם הוא לח עדיין, ירקד את הקמח, והעובר בנפה מותר. ואם נתייבש לא מועיל ריקוד. ואם

נתייבש וניפה לפני פסח, מ"מ אסור בפסח, כי עוברים פירורים דקים וחוזר וניעור בפסח. ויש סוברים שאין חוזר וניעור בפסח. ובצירופים נוספים, כגון

שיש ספק אם נתייבש, או שיש ספק דשמא נרטב רק השק ולא הקמח עצמו, יש להקל ע"י שיוציא הסמוך למקום שנרטב וירקד את השאר.

ג. בנידון קמח מסובין שנטחנו שוב ומרקדים אותם ע"י בשבה"ל (ח"ד סי' נ').

ד. במקומות הקרים באירופה שבימי ניסן המים קרים וקשה ללוש עמם שאינם מקשרים היטיב את העיסה, אין לחממם ע"י מכשיר חשמלי וכדומה, אפילו מעט, שודאי יהיו פחות מחמימות הרוק אבל יכול להכניסם לחדר שהחום שבו אינו עולה על יותר מקור המים שלנו.

ה. יש להשתמש למים בשלנו במי בארות נקיים שאין בהם כלור. ובדיעבד אם השתמשו במים שיש בהם כלור, כיון שהכלור הוא בכמות קטנה מאוד יש

א. בדין מצה שבצד אחד נאפה אפיה גמורה ובצד השני כמראה בצק, ע"י בשבט הלוי ח"ו סי' נ"ה.

ב. שו"ע סי' תס"ו ס"ד.

ג. שבט הלוי ח"ו סי' ק"ז, דהמג"א סי' תס"ו סק"ט [ומ"ב ס"ק ט"ז מהרבה אחרונים] סובר דאף דקמח נחשב ללח בלח שאין חוזר וניעור מ"מ פירורים אינם נבללים היטיב וחוזר וניעור. מ"מ בשע"ת (ס"ק י"ב) הביא משו"ת פני יהושע סי' ט' כ' דאין חוזר וניעור ושכן הורה להלכה כמה פעמים. וע"כ בנידון דהשק נתלחלח ולא נגע בעומק הקמח ואין חשש כפי הנראה שנפלו פרורים לתוך הקמח, יקח שורה של קמח הסמוך ללחות השק, והשאר יש להתיר ע"י ריקוד אפילו לכתחלה. דהוה ס"ס, ספק נתערב פירור יבש, וספק שמא כהסוברים דגם זה נקרא לח בלח. ויש גם ספק בנידו"ד אם נתייבש לגמרי, וע"ע בדע"ת סי' תס"ו.

ד. שבט הלוי ח"א סי' קמ"ה וע"ש.

